Vraag nr. 63
van 22 april 2005
van de heer JOS STASSEN

Culturele infrastructuur – Beleid

"Investeren in culturele infrastructuur is dus veel meer dan investeren in bakstenen; het maakt op een zeer prominente, zelfs symbolische wijze, een cultuurbeleid zichtbaar". Met deze zin opende toenmalig minister Van Grembergen zijn beleidsnota omtrent het cultureel infrastructuurbeleid.

De zin blijft brandend actueel.

1. Algemeen: wat is de beleidsvisie van de Vlaamse overheid omtrent uitbouw, renovatie, onderhoud van culturele infrastructuur in Vlaanderen?

2. Welke initiatieven neemt de Vlaamse overheid ter ondersteuning van deze beleidsvisie?

3. Wie is op Vlaams niveau verantwoordelijk voor de subsidiëring van de culturele infrastructuur?

4. Welk bedrag is de afgelopen tien jaar toegekend voor de uitbouw van culturele infrastructuur?

   Hoe verhoudt zich dit tot het totale bedrag dat aan cultuur wordt besteedt?

5. Welk bedrag voor culturele infrastructuur is er de afgelopen jaren verdeeld over de 15 grootste gemeenten in Vlaanderen (op basis van inwonersaantal)? Graag een bedrag per gemeente.

6. Wat waren de 15 grootste investeringen in culturele infrastructuur de voorbije jaren? Graag een bedrag per investeringsproject.

7. Hoe groot is de "wachtlijst" voor de investering in culturele infrastructuur?

8. Hoe groot is de wachtlijst per gemeente die behoort tot de 15 grootste gemeenten in Vlaanderen? Graag een bedrag per gemeente.

9. Wat zijn de momenteel goedgekeurde investeringsprojecten die op stapel staan voor de komende jaren?

10. In welk bedrag voorziet de Vlaamse overheid daarvoor in deze legislatuur?

11. Wie zijn de andere publieke en private partners? Hoe verhouden deze zich ten opzichte van elkaar?

12. Hoe groot is de procentuele inbreng van deze partners bij investeringen op het vlak van culturele infrastructuur?

13. Wat zijn de voornaamste knelpunten aangaande het cultureel infrastructuurbeleid in Vlaanderen?

Antwoord

1. Algemeen: wat is de beleidsvisie van de Vlaamse overheid omtrent uitbouw, renovatie, onderhoud van culturele infrastructuur in Vlaanderen?

Het Regeerakkoord 2004, "Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen", bevat een duidelijke stelling over het beleid betreffende de eigen culturele accommodaties van de Vlaamse Gemeenschap en het ondersteunen van andere initiatiefnemers van culturele infrastructuur via het geven van investeringssubsidies:

"*… De Vlaamse overheid investeert bij prioriteit in de renovatie, ondersteuning en modernisering van de bestaande culturele infrastructuur. We stellen een meerjarenplan op voor de verdere uitbouw van grote en gespecialiseerde infrastructuur en zullen hierbij de aangegane engagementen honoreren. We raken niet aan de investeringstoelagen voor de sectorale culturele infrastructuur (kunstencentra, jeugdinfrastructuur, …) …*". (p. 50)

2. Welke initiatieven neemt de Vlaamse overheid ter ondersteuning van deze beleidsvisie?

In de "Beleidsnota 2004-2009 Cultuur" zijn volgende initiatieven voorzien (p. 19-20 en p. 50):

– Het opstellen van een inventaris en een meerjarenplanning voor het onderhoud van de eigen culturele accommodaties van de Vlaamse Gemeenschap. De supervisie van de uitvoering

ervan ten behoeve van het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) wordt toevertrouwd aan een "facility manager" (extern of intern). Het preventief onderhoud van de eigen culturele accommodaties is een prioriteit.

– De renovatie en uitbreiding van de eigen culturele infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap wordt afhankelijk gemaakt van de omvang en de inhoud van de opdracht die aan de gebruiker wordt toevertrouwd (beheersovereenkomsten).

– De prioriteit voor de subsidiëring van bovenlokale sectorale culturele infrastructuur zal worden geëvalueerd en zo nodig worden geherformuleerd. In de vorige legislatuur lag de prioriteit bij de erkende kunstencentra, de muziekclubs, de muziekeducatieve organisaties en de jeugdaccommodaties met bovenlokaal belang.

– Door hun grootschaligheid en hun financiële implicaties, vereisen de aanvragen voor grote infrastructuurprojecten van derden een grondige studie van de infrastructurele noden, zowel per sector als per regio. De verdere uitbouw en subsidiëring van grote en gespecialiseerde accommodaties van Vlaams landelijk belang is de verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering, op voorstel van het cultuurbeleid. De beschikbare budgettaire ruimte tijdens deze legislatuur zal een bepalende parameter vormen. Hierbij zal met de reeds aangegane engagementen worden rekening gehouden.

3. Wie is op Vlaams niveau verantwoordelijk voor (het investeren in eigen culturele accommodaties en voor) de subsidiëring van de culturele infrastructuur?

Per beleidsperiode stelt de Vlaamse Regering, op voordracht van de minister van cultuur, een "Plan Culturele Infrastructuur" op voor de verdere uitbouw van de eigen culturele infrastructuur en voor de investeringssubsidies voor grote culturele infrastructuur. Het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) bereidt dit Plan voor. De Raad voor Cultuur adviseert mee over de langetermijnvisie en

– planning aangaande nieuwe infrastructuur van hoog cultureel belang (cf. art. 51bis van programmadecreet van 19/12/1998).

De Vlaamse Regering bepaalt, op voorstel van de minister van cultuur, ook de prioriteiten voor de investeringssubsidies voor de zgn. "sectorale culturele infrastructuur". Voor de voorbereiding van het beleid betreffende de sectorale culturele infrastructuur, doet de minister beroep op een Commissie ad hoc, met inbreng van o.a. de functionele afdelingen van de administratie Cultuur, de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur en externe deskundigen. Het secretariaat wordt verzorgd door het FoCI.

De subsidies voor grote culturele infrastructuur moeten ad nominatim worden ingeschreven in de begroting, goed te keuren door het Vlaams Parlement (cf. art. 51bis programmadecreet 19/12/1998). In afwachting van een door de Vlaamse Regering goedgekeurd besluit, moeten ook de subsidies voor sectorale culturele infrastructuur ad nominatim worden ingeschreven in de begroting (cf. opmerking Rekenhof 27/08/2002).

De basis voor de vastleggingen voor culturele infrastructuur op het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI), is het oprichtingsbesluit, vervat in art. 49 tot 53 van het decreet van 19/12/1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999 (herzien door het decreet van 06/07/2001 en het decreet van 27/06/2003).

Het FoCI heeft tot taak:

1. Het verstrekken van investeringssubsidies voor het aankopen, bouwen, verbouwen of uitbreiden van culturele infrastructuur met supralokaal belang:

   – grote infrastructuur van hoog cultureel belang: infrastructuur die van een uitzonderlijke omvang is en waarin een culturele werking wordt gerealiseerd die zich richt tot de ganse bevolking;

   – sectorale culturele infrastructuur: infrastructuur voor sectoren die door de Vlaamse regering als prioritair worden aangeduid.

2. Het aankopen, bouwen en verbouwen (renovatie) van eigen culturele accommodaties (een 30-tal) van de Vlaamse Gemeenschap en het ten laste nemen van de kosten ervan voor uitrusting en apparatuur, de eigenaarverplichtingen, de onroerende voorheffing en het eigenaaronderhoud.

De opbrengsten van de ontvangsten voortvloeiend uit het beheer en het vervreemden van onroerende goederen beheerd door de administratie Cultuur, worden volledig toegewezen aan het FoCI (art. 28 van het programmadecreet van 24/12/2004).

Het FoCI probeert de krachten te bundelen door alle kredieten voor culturele infrastructuur samen te brengen in één pot en door de samenwerking te coördineren met de functionele afdelingen van de administratie Cultuur, met de afdeling Gebouwen (eigen culturele infrastructuur) en met de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur (investeringssubsidies).
De Vlaamse Gemeenschap sloot in het verleden met de onderscheiden culturele accommodaties beheersovereenkomsten af, waarin de rechten en plichten van de eigenaar en van de gebruiker (huurder) worden omschreven. Mede in het kader van BBB, zullen deze beheersovereenkomsten worden geijkt om te komen tot een zo eenvormig mogelijk en consistent systeem.

Het beheersorgaan is verantwoordelijk voor het volledig onderhoud ("als een goede huisvader") van de ter beschikking gestelde onroerende goederen, de goederen onroerend door bestemming en de roerende goederen. Het FoCI neemt de eigenaarkosten op zich en het beheersorgaan de gebruikers- of huurderskosten.

Per culturele accommodatie beheerd door de administratie Cultuur werd een Commissie Infra opgericht, met de gebouwverantwoordelijken (directie en hoofdtechnicus), de gebouwenbeheerder van de afdeling Gebouwen, een vertegenwoordiger van de functionele afdeling van de administratie Cultuur en een afgevaardigde van het FoCI. Deze Commissies komen jaarlijks minstens tweemaal samen om de jaarplanning betreffende onderhoud en renovatie voor te bereiden, concrete projecten voor te stellen en de uitvoering ervan op te volgen.

Dossiers inzake onderhoud en renovatie worden sinds 2003 ingebracht met een FoCI-Fiche, zo veel mogelijk na overleg in de Commissie Infra. De fiche wordt opgesteld door de gebouwverantwoordelijken, in samenspraak met de gebouwenbeheerder (afdeling Gebouwen), die de fiche aanvult met een technisch advies en met een raming van de kostprijs. De functionele afdeling geeft een bijkomend advies vanuit functioneel (werkings-)standpunt. Voor dringende projecten voor een ramingsbedrag van minder dan 7.500 euro (BTW inbegrepen), kan de directie van het FoCI een beslissing nemen, binnen het kader van de goedgekeurde middelen. De andere voorstellen worden voorgelegd aan het COVA (College van Afdelingshoofden). Renovatieprojecten worden voorgelegd aan het Kabinet.

4. Welk bedrag is de afgelopen tien jaar toegekend voor de uitbouw van culturele infrastructuur?

   Hoe verhoudt zich dit tot het totale bedrag dat aan cultuur wordt besteed?

Tot vóór 1999 werden de investeringskredieten (eigen infrastructuur) en de investeringssubsidies (gesubsidieerde infrastructuur) voor culturele infrastructuur beheerd door de verschillende afdelingen van de administratie Cultuur. In onderstaande tabellen werden dan ook de gegevens opgenomen vanaf 1999, het eerste werkingsjaar van het FoCI. Het verzamelen van de gegevens van vóór 1999 vergt erg veel opzoekingwerk en was in deze korte periode niet mogelijk.

Van 1999 tot 2005 evolueerden de vastleggingskredieten (GVK) en de ordonnanceringskredieten (GOK) voor het FoCI, in vergelijking met de vastleggingskredieten (VK) voor Cultuur, als volgt:

JAARTAL	**FoCI GVK**	**FoCI GOK**	**Cultuur** VK	**FoCI GVK/** CULTUUR VK
1999	19.168.640	5.953.213	276.398.801	6,94
2000	18.150.000	12.572.118	306.408.791	5,92
2001	18.084.000	13.213.130	335.261.118	5,39
2002	15.627.000	14.599.000	353.504.000	4,42
2003	11.782.341	18.900.030	381.646.000	2,96
2004	9.040.000	15.931.000	397.963.000	2,27
2005 (begroting)	12.151.000	25.565.000	409.616.000	2,97
TOTAAL:	**104.002.981**	**106.733.491** (1)	**2.460.797.710**	4,23

(1) Over de periode 1999-2005 overtreffen de ordonnanceringskredieten (GOK) de vastleggingskredieten (GVK) omdat in deze periode nog betalingen gebeurden op basis van vastleggingen van vóór 1999. Het encours per 31/12/1998 bedroeg 12.502.699 euro.

Bij het begin van de vorige regeringsperiode diende ik, als toenmalig minister van cultuur, nog infrastructuurengagementen door mijn voorganger minister Martens aangegaan, ten bedrage van 30 miljoen euro, vast te leggen op de kredieten van het FoCI (Concertgebouw Brugge, KVS Brussel, STUK Leuven, de Singel Antwerpen).

De "Beleidsnota Culturele Infrastructuur 2002-2004" voor mijn eigen infrastructuurbeleid, die ik eind 2001 voorlegde aan de Vlaamse Regering, voorzag een vastleggingsbedrag van 87 miljoen euro.

Naast de reguliere kredieten via het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI), werden in 2002 ook uitzonderlijke kredieten voor culturele infrastructuur voorzien via het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU), ter waarde van 12.394.676,24 euro. De voorbereiding van deze dossiers gebeurt eveneens door het FoCI.

Omwille van besparingsmaatregelen, werden tijdens de 2de begrotingscontrole in 2004 vastleggingen op het FFEU voor een totaal bedrag van 4.718.676,24 euro geschrapt als investeringsmiddelen voor de culturele infrastructuur.

5. Welk bedrag voor culturele infrastructuur is er de afgelopen jaren verdeeld over de 15 grootste gemeenten in Vlaanderen (op basis van inwonersaantal)? Graag een bedrag per gemeente.

De vermelde bedragen hebben betrekking op de vastleggingen via het FoCI en het FFEU in de periode 1999-2005 voor culturele infrastructuur. Ook de vastleggingen van vóór 1999 waarvoor in de periode 1999-2005 nog betalingen dienden te gebeuren, zijn in de cijfers opgenomen. Deze vastleggingen werden immers overgedragen naar het FoCI. Voor 2005 worden slechts de op 20/04/2005 effectief vastgelegde bedragen vermeld.
De investeringsbedragen omvatten zowel de investeringen voor de eigen culturele infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap (aankopen van onroerend goed, nieuwbouwwerken, renovatiewerken, instandhoudingwerken en eigenaaronderhoud) als de investeringssubsidies van de Vlaamse Gemeenschap via het FoCI en/of het FFEU voor grote culturele infrastructuur en voor sectorale culturele infrastructuur.

In onderstaande tabellen werden niet opgenomen: de investeringen die de Vlaamse Gemeenschap voor culturele infrastructuur deed via de afdeling Monumenten en Landschappen en via de afdeling Gebouwen (dringende herstellingen en investeringen voor de Landcommanderij Alden Biesen te Bilzen).

Gemeente Provincie Gewest	GVK 1999-2005	Inwoners in 2004
Antwerpen	18.394.790,74	455.148
Gent	16.528.882,08	229.344
Brugge	11.831.448,67	117.025
Leuven	3.618.467,47	89.777
Mechelen	689.000,00	76.981
Aalst	325.000,00	76.852
Kortrijk	35.655,21	73.984
Hasselt	717.146,76	69.127
Sint-Niklaas	314.820,37	68.820
Oostende	244;957,87	68.273
Genk	32.000,00	63.550
Roeselare	0,00	55.273
Beveren	0,00	45.243
Beringen	0,00	40.396
Turnhout	0,00	39.455
Vlaams Gewest	63.905.914,33	6.016.024
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	43.967.047,38	300.000

6. Wat waren de 15 grootste investeringen in culturele infrastructuur de voorbije jaren? Graag een bedrag per investeringsproject.

De berekening van het vastleggingsbedrag per project, gebeurde zoals omschreven onder vraag 5.

– Dotatie aan de KVS te Brussel via de VGC: 17.327.757,38 euro
– Beursschouwburg Brussel: 13.415.584,70 euro
– Subsidie Concertzaal Brugge: 11.155.208,62 euro
– Subsidie De Bijloke (Museum + vzw H&L) Gent: 10.176.000,00 euro
– KC deSingel Antwerpen: 6.979.337,51 euro
– Dotatie Vlopera-Antwerpen: 4.376.226,32 euro
– Koninklijk Museum Schone Kunsten Antwerpen: 4.178.216,71 euro
– De Hoge Rielen Kasterlee: 4.126.369,04 euro
– Kasteel van Gaasbeek: 3.818.939,08 euro
– Vlaams-Nederlands Huis Brussel: 3.707.608,97 euro
– Dotatie Vlopera-Gent: 3.292.535,48 euro
– Subsidie Stuc Leuven: 2.868.467,47 euro
– Arenbergstraat 1D en 3 Brussel: 2.217.326,63 euro
– Jeugdcentrum Destelheide Dworp-Beersel: 1.767.497,16 euro
– Ancienne Belgique Brussel: 1.501.712,77 euro

7. Hoe groot is de "wachtlijst" voor de investering in culturele infrastructuur?

Hieronder wordt een loutere opsomming gegeven van de op dit moment bij het FoCI gekende projecten.

Voor sommige bouwprojecten voor de **eigen accommodaties van de Vlaamse Gemeen-schap**, bestaat (nog) geen concreet engagement. De noodzaak van deze projecten is pas recent gebleken en de projecten kunnen ook niet worden gefinancierd met de middelen van in totaal circa 3 miljoen euro per jaar voor de instandhouding en het onderhoud van het eigen patrimonium:

– de taludafschuiving (veiligheidsproblematiek, 500.000 euro) en de verdere renovatie van het Kasteel van Gaasbeek;

– de uitvoering van het masterplan voor De Hoge Rielen te Kasterlee: 3,0 miljoen euro boven op het gewone onderhoud voor de fase 2005-2009, met elementen van brandveiligheid en de overschakeling van mazout op gas;

– het oplossen van de akoestische problemen van de Beursschouwburg te Brussel (raming op te stellen);

– het MUHKA te Antwerpen, waarvoor het logisch lijkt dat het eigenaaronderhoud terug wordt overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap (FoCI);

– de aankoop van een klein gebouw palend aan de Kaaistudio's te Brussel.

Daarenboven worden aanvragen (en beslissingen over deze aanvragen) verwacht voor **investeringssubsidies** voor volgende grote projecten:

– De vzw Vooruit Kunstencentrum te Gent vraagt subsidie voor verdere renovatie van circa 1,8 miljoen euro (dit project kan over meerdere investeringsjaren worden gespreid);

– vzw Kultuur- en Dienstencentrum Belgie te Hasselt vraagt subsidie van 2,7 miljoen euro voor aankoop en renovatie van het Internationaal Productiehuis "Open Circuit";

– de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (KMDA) vraagt een belangrijke tussenkomst voor het herprofileren van de Koningin Elisabethzaal tot een op alle gebieden uitstekende concertzaal. Om te voldoen aan de hedendaagse comfort- en veiligheidseisen is een investering nodig van 18 miljoen euro. Indien ook de logistiek wordt verbeterd, de Filharmonie in het gebouw een onderkomen moet vinden en uitrusting voor moderne concerten wordt voorzien, zal de investering oplopen tot 32 miljoen euro;

– de realisatie van een groot architecturaal en cultureel infrastructuurproject te Gent, al dan niet ingevuld door het FORUM-project (gevraagde tussenkomst: 25 miljoen euro).

Jaarlijks worden er aanvragen ingediend voor een 15-tal projecten van **sectorale culturele infrastructuur** (huidige prioriteiten: bovenlokale jeugdcentra, erkende kunstencentra en erkende muziekcentra). Tussen de geselecteerde projecten wordt jaarlijks een bedrag verdeeld van 1.490.000 euro.

8. Hoe groot is de wachtlijst per gemeente die behoort tot de 15 grootste gemeenten in Vlaanderen? Graag een bedrag per gemeente.

Zie: voor de momenteel reeds gekende concrete projecten onder vraag 7.

9. Wat zijn de momenteel goedgekeurde investeringsprojecten die op stapel staan voor de komende jaren?

Zoals toegelicht in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, wordt deze problematiek opgenomen in de meerjarenbegroting.

In onderstaande planningstabel werden alleen de tijdens de periode 2005-2009 noodzakelijke GVK-kredieten voor die projecten opgenomen, waarvoor er al een duidelijk engagement bestaat. Dat betekent dus ook dat de (eveneens noodzakelijke) vastleggingen voor de zojuist vermelde bijkomende projecten (zie vraag 7 en 8) niet in deze planningstabel werden opgenomen.

OMSCHRIJVING FoCI	2005-2009 GVK TOTAAL		2005 GVK FoCI	2006 GVK FoCI	2007 GVK FoCI	2008 GVK FoCI	2009 GVK FoCI
WERKINGSKOSTEN	**100**		**20**	**20**	**20**	**20**	**20**
EIGEN INFRASTRUCTUUR	**46.000**		**7.950**	**18.450**	**12.800**	**3.450**	**3.350**
Onroerende Voorheffing	**1.000**		**200**	**200**	**200**	**200**	**200**
Onderhoud + Instandhouding (facility management inbegrepen)	**15.750**		**3.150**	**3.150**	**3.150**	**3.150**	**3.150**
Renovatie + Nieuwbouw	**29.250**		**4.600**	**15.100**	**9.450**	**100**	**0**
-Beursschouwburg	300		300	.			
-Vlaams-Nederlands Huis	2.250			1.500	750		
-Huis den Rhyn	900		200	200	400	100	
-deSingel 4.1.	800		450	350			
-deSingel 4.2.(nieuwbouw)	14.450		3.350	9.300	1.800		
-KMSKA	10.550		300	3.750	6.500		
-Kasteel Gaasbeek	P.M.						
-Hoge Rielen	P.M.						
GESUBSIDIEERDE INFRA	**38.300**		**7.120**	**12.490**	**9.490**	**7.710**	**1.490**
Sectorale Culturele Infrastructuur	**7.450**		**1.490**	**1.490**	**1.490**	**1.490**	**1.490**
Grote Infrastructuur	**30.850**		**5.630**	**11.000**	**8.000**	**6.220**	
-Opera – Antwerpen	7.630		3.630	4.000			
-Museum Aan de Stroom (MAS)	21.000		2.000	7.000	7.000	5.000	
-Museumsite – Leuven	2.220				1.000	1.220	
Onvoorziene	**600**		**60**	**150**	**150**	**150**	**90**
TOTAAL	**85.000**		**15.150**	**31.110**	**22.460**	**11.330**	**4.950**

Voor alle in deze planningstabel bij naam vermelde bouwprojecten, nam de Vlaamse Regering en/of het Vlaamse Parlement in het verleden al een duidelijk engagement (zie ook vraag 3).

De meeste projecten werden bij naam opgenomen in het "Beleidsplan Culturele Infrastructuur 2002-2004", dat toen werd voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering nam op 11/06/2004 de principiële beslissing om de projecten het Museum Aan de Stroom (MAS) te Antwerpen en de Museumsite te Leuven verder te subsidiëren tijdens de eerstvolgende jaren. Zij nam eveneens de beslissing om voor deze projecten in 2004 een eerste vastlegging te doen. De laatste beslissing werd intussen herroepen.

Voor het Vlaams-Nederlands Huis sloot de minister van cultuur op 24/06/2004 namens de Vlaamse Gemeenschap een protocol af met Nederland, waarbij de Vlaamse Gemeenschap instaat voor de realisatie van de nieuwbouw en de eigenaarverplichtingen.

Voor het Huis den Rhyn te Antwerpen is in het ontwerp van erfpachtovereenkomst voorzien dat de Vlaamse Gemeenschap instaat voor het eigenaaronderhoud en de opfrissingswerken.

Voor alle in de tabel vermelde projecten van renovatie of uitbreiding van de eigen culturele accommodaties geldt dat al engagementen werden genomen en bedragen werden vastgelegd voor: het opstellen van masterplannen, het opstellen van ontwerpen en/of voor de uitvoering van bouwwerken.

10. In welk bedrag voorziet de Vlaamse overheid daarvoor in deze legislatuur?

    Hierover wordt beslist bij het opstellen van de meerjarenbegroting.

11. Wie zijn de andere politieke en private partners? Hoe verhouden deze zich ten opzichte van elkaar?

    De initiatiefnemers van de grote culturele infrastructuur zijn bijna uitsluitend andere overheden: provincies, VGC, steden en gemeenten, …

    De initiatiefnemers van de sectorale culturele infrastructuur zijn meestal private organisaties (vzw's): bovenlokale jeugdinfrastructuur, erkende kunstencentra en erkende muziekcentra.

12. Hoe groot is de procentuele inbreng van deze partners bij investeringen op het vlak van culturele infrastructuur?

    In het reglement van 16/03/2001 voor subsidiering van culturele infrastructuur met bovenlokaal belang zijn volgende voorwaarden opgenomen:

    – grote culturele infrastructuur: subsidiëring van het project en/of inbreng in natura door andere overheden, voor minimum 40 % van de subsidie toegekend door de Vlaamse Gemeenschap;

    – sectorale culturele infrastructuur: een minimum inbreng van 20% van de totale projectkost aan andere middelen dan overheidsmiddelen is vereist.

    De subsidiëring van het project en/of inbreng in natura door andere overheden is wenselijk.

De inbreng van de Vlaamse Gemeenschap varieert van project tot project en is mede afhankelijk van de bij de Vlaamse Gemeenschap beschikbare kredieten en van de inbreng van de andere partners: Europese Fondsen, provincies, VGC, steden en gemeenten, private organisaties (vzw's), sponsors (PPS), …

Voor de grote culturele infrastructuur kan de maximale inbreng van de Vlaamse Gemeenschap theoretisch tot 70 % bedragen, maar de werkelijke inbreng is meestal niet groter dan 50 % van de totale projectkost.

Voor de sectorale culturele infrastructuur wordt in de praktijk 30 à 60 % van de totale projectkost gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap.

13. Wat zijn de voornaamste knelpunten aangaande het cultureel infrastructuurbeleid in Vlaanderen?

Tekort aan middelen

Zoals hoger gesteld, is er een groeiende kloof tussen de noodzakelijke middelen en de effectief beschikbare middelen voor het onderhoud en de verdere uitbouw van de culturele infrastructuur in Vlaanderen.

Groot probleem betreffende onderhoud en renovatie

Vooral het gebrek aan preventief onderhoud baart zorgen omdat dit grotere kosten en dure renovatiewerken veroorzaakt in de toekomst.

Het KB van 13/05/1965, herzien door het KB van 22/02/1974, voorzag in een investeringssubsidie van 60 % op de betoelaagbare uitgaven voor openbare culturele infrastructuur. Dit KB had een duidelijk multiplicatoreffect. In de jaren '70 en '80 namen vele steden en gemeenten het initiatief tot het bouwen van culturele accommodaties: culturele centra, openbare bibliotheken, schouwburgen, musea, jeugdinfrastructuur, ... Dat betekent dat vele van deze culturele accommodaties ondertussen 20 j. en ouder zijn. Niet te verwonderen dat er een toenemende vraag bestaat naar groot onderhoud en naar herstellings-, uitbreidings-, opfrissings- en moderniseringswerken.

Vanuit de verschillende sectoren worden ook nieuwe behoeften geformuleerd. Zo is er onder meer een groeiende vraag naar: ruimten voor hobby en creativiteit (kunstenaars), repetitieruimten voor muziek, aangepaste vergaderaccommodaties, het automatiseren van theatertrekken, …

Evaluatie van het Investeringsfonds nodig

Het decreet van 20/03/1991 schafte de projecttoelage van de Vlaamse Gemeenschap per infrastructuur af. De bestaande subsidiekredieten werden

samengevoegd in het Investeringsfonds, waarop de lokale en regionale besturen trekkingsrechten kregen. Vanaf 2003 werd het Investeringsfonds geïntegreerd in het Gemeentefonds en in het Provinciefonds.
De culturele sectoren vreesden dat de lokale overheden, door het invoeren van het Investeringsfonds, minder zouden gaan investeren in openbare infrastructuur voor cultuur, jeugd en sport. Dat de uitbouw van bovenlokale en gespecialiseerde culturele infrastructuur bij gebrek aan middelen volledig zou wegvallen. En dat vanuit de Vlaamse Gemeenschap niet meer langer expertise en begeleiding zouden worden ter beschikking gesteld van het lokale niveau (Elsen Jef, "Een Investeringsstop of een Investeringstop voor de Culturele Sector?" in: "De Gemeente", VVSG, 1991, nr. 8-9, p. 373-385). De belofte werd gedaan dat er een Fonds voor de Grote Infrastructuur zou worden opgericht en dat de effecten van het Investeringsfonds na enkele jaren zouden worden geëvalueerd.

De vraag naar de oprichting van een Fonds voor de Grote Infrastructuur werd in feite ingevuld door de oprichting van het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) in 1998.

Een evaluatie over de effecten van het invoeren van het Investeringsfonds bleef echter uit.

Een eenduidig beleid naar ondersteuning lokale projecten

Binnen het kader van het decreet van 09/06/1993 betreffende de gemeentelijke jeugdwerkbeleidsplanning, voorzag het besluit van de Vlaamse regering van 13/07/2001 een prioriteit en extra middelen tijdens de periode 2002-2004 voor de uitbouw van jeugdwerkinfrastructuur en ruimten voor de jeugd. Het decreet van 14/02/2003 bevestigde deze prioriteit voor de periode 2005-2007.

De Vlaamse Gemeenschap zou ook bij het besteden van de toelagen voor de gemeen-telijke cultuurbeleidsplannen prioriteit kunnen vragen (en extra middelen ter beschikking stellen?) voor de uitbouw en de renovatie van culturele accommodaties. Deze middelen zouden dan ook kunnen worden gebruikt voor de uitbouw en de renovatie van openbare culturele infrastructuur.

Een Expertisecentrum voor Culturele Infrastructuur?

Binnen de sectoren cultuur en jeugd is het uitwisselen van ervaringen en het ter beschikking stellen van expertise over de uitbouw en de exploitatie van infrastructuur nagenoeg stilgevallen. Ook ontbreekt binnen deze sectoren de noodzakelijke basis voor een planmatige en behoeftegerichte uitbouw van culturele accommodaties. Na het studiewerk van de Studiegroep voor Cultuurbevor-dering van de KUL in 1963-1965 en na de éénmalige studies in elke Vlaamse provincie in het begin van de jaren '70, werd geen eenduidige inventaris meer opgesteld over de aanwezige jeugd- en culturele accommodaties, noch een globale studie verricht over de noden en de behoeften betreffende jeugd- en culturele accommodaties.

Een "Expertisecentrum voor Culturele Infrastructuur" zou tegemoet kunnen komen aan deze behoefte. In dit centrum zouden initiatiefnemers en exploitanten van culturele infrastructuur met hun ervaringen en met hun vragen terecht moeten kunnen betreffende de diverse uitzichten van het facilitair management van culturele accommodaties: uitbouw, renovatie, inrichting, uitrusting, onderhoud, veiligheid, hygiëne, energiebeheer, financieel beheer, exploitatie, …
Het centrum zou ook gerichte sensibiliseringsacties kunnen opzetten (b.v. preventief onderhoud, duurzaam bouwen, energiebeheer, architectuur, …) en werkmappen samenstellen (b.v. theateruitrusting, veiligheidskeuringen, hygiëne, inrichting vergaderlokalen, …).
Het centrum zou ook deskundig kunnen verwijzen naar facilitaire organisaties, diensten en bijscholingen.
Het centrum zou tenslotte ook kunnen instaan voor het opstellen van een eenduidige inventaris van de aanwezige culturele accommodaties, alleszins reeds van de bovenlokale en de gespecialiseerde culturele infrastructuur. Nauwe samenwerking is daarbij nodig met o.a. het BLOSO, het FoCI, de Vlaams Bouwmeester, de afdeling Gebouwen, het Vlaams Centrum Duurzaam Bouwen (CeDuBo vzw), enz.